

Cambodja reis september 2004

Deel 1 : Phnom Penh - Takeo – Kep – Kampot - Sihanoukville

De samenstelling van de groep was al op voorhand bekend, zelf was ik wellicht het grootste buitenbeentje. De enige Belg tussen 14 Nederlanders. Al was ik erg gesteund door de gids, die zelf ook Belg en zelfs Antwerpenaar was. Carl woonde evenwel al enkele jaren in Zuidoost Azië en is gehuwd met een Cambodjaanse. Dus wellicht van geboorte Belg, maar op en top Cambodjaans in zijn hart.

We vlogen vanuit Amsterdam over Singapore op Phnom Penh. Daar zouden we de zelfde dag de stad verkennen en 's anderendaags al vroeg richting kust vertrekken. Phnom Penh heeft voor de liefhebber heel wat te bieden. Zelf ben ik niet zo'n stadsmens en was ik bij elke stop in Phnom Penh weer blij als we de stad verlieten. Al klinkt dat wellicht negatiever dan wat Phnom Penh verdient. Voor de liefhebber is er heel wat te zien, daarover lees je verder meer in deel 3.

Een eerste stop aan Tol e sap/Tole Bati (3US\$) een oudere tempel, van voor de 12de eeuw, dat is de periode waar men van Hindoe geloof overschakelde naar Boeddhisme. Deze tempel is van 802 (9'de eeuw) en is een van de oudste Angkor tempels. Angkor of Godskoningen waren heersers die zich als god uitriepen, onderwijl ze de macht hadden en leefden. Het rijk van die godskoningen zou vergelijkbaar zijn, met wat toen bij ons het Romeinse rijk was. De Cambodjanen noemen zich dan ook Cambuchina, of de zonen van Cambu. Tegen de middag kwamen we aan in Takeo, aan het Boeung meer. 's Middags eten we daar in het restaurant Stung Takeo, zowat het minst lekkere wat ik in een lange tijd heb gegeten en zou gaan eten. Want het eten is er goed tot zeer goed, dit maal was gewoon iets minder. Over maaltijden vertel ik ook wat meer in deel 3.

Na de middag met 3 speedboten over het meer (Eigenlijk is dat een groot ondergelopen gebied, waar je in de droge periode via kanalen moet varen. Nu wezen slechts enkele stokken met vlaggetjes op de positie van die kanalen. Wij vaarden via 'Canal nr.15') Naar Angkor Borei (22 km) vervolgens Phnom (berg) Da en Ashram maka Russei. Twee tempels op eilandjes in het meer. Op terugweg passeren we nog langs een plaatsje waar ze een museum hebben en waar een vissersgemeenschap leeft en dan terug naar Takeo. Maar net als we terug vertrekken, overvalt ons een tropische regenbui. Doornat waren we. 's Avonds aten we in Aspara restaurant. Daar bestellen we allerlei menu's door elkaar en proeven we van elkaars keuze. Reuze lekker!

In Takeo hebben we overnacht. Takeo deed me in vele opzichten ook terug denken aan mijn eerste tropenreis naar het Indonesische Java. Voor het hotel, bevond zich een grote vlakte die omwille van het regenseizoen blank stond. Daar hielden de kikkers vanaf valavond hun concert. Dergelijk klankspel hoorde ik voor het eerst in de reisvelden op Java.

Vindt hieronder alvast een deel van de tempels die we bezochten tijdens die eerste week

Angkor Borei

Grottentempel

Tempel Keb

Phnom Chisor

Phnom Chisor

Tempel

Tempel

Yeah Peau

Maandag, zijn we richting [Kep](#) gereden. Onderweg stopten we in een plaatsje met een grote open markt. Een hele beleving. [Arnold](#) botste haast overal tegenaan. Die kerel is zo groot! Iedereen leek hem wel aan te gapen.

Levende eendjes

Heel veel fruit

Goudsmiden

Ik leerde een nieuw soort fruit kennen. Dragonfruit, langs buiten ziet het er uit als een grote rode dennenappel, binnen een witte massa met zwarte zaadjes, een beetje zoals Passievrucht, eigenlijk is het de vrucht van een epifietische cactus. Ik vond er ook mijn geliefde Rambutan en nog wat ander lekkers. Er was daar ook een goudmarkt, maar dat goud leek me niet van de beste kwaliteit. Verder op de weg stopten we in een grottentempel, best leuke omgeving. Vervolgens reden we tot bij ons hotel. In de namiddag was een boottochtje voorzien naar een drietal eilandjes. Maar met eerdere ervaring in Java in het achterhoofd zag ik van dit trip af.

Ik vond een andere gids 'Vod' heette hij, die met mij een wandeling ging maken in nabij gelegen heuvels. Ik was er van overtuigd dat ik orchideeën zou vinden. Immers langs de weg stonden massa's Cymbidiumplanten. Spijtig genoeg allemaal uitgebloeid.

Later zou ik vernemen dat die veel vroeger in het voorjaar bloeien. Ik liep met hem 4 uur rond, berg op, berg af en langs de kust. Helemaal bovenop de berg vonden we een Boeddhistisch nonnenklooster, met een kleine tempel. Er huisde welgeteld één non. Ze liet me binnen in haar huis, toonde me haar hele hebben en houden en ook enkele orchideeën die ze op die berg verzamelde. Deze keer geen Cymbidiums, maar weer niets in bloei.

Kampot – Bokor National Park

Liefst had ik er een hoofdstuk apart aan gewijd. Voor mij het absolute 'natuur' hoogtepunt van de reis. Ik kom er later in deel 3 nog op terug, de reis was geen naturreis, ik verwachtte voor vertrek toch meer contact met natuurlijke topics te hebben. Deze dag was op en top wat ik prefereer in de tropen.

We vertrekken vanuit ons Guesthouse met pick-ups naar Bokor NP. Aanvankelijk rijden we door landbouwgebied. Eenmaal voorbij het rangeerstation aan de ingang, verandert de omgeving drastisch. Aanvankelijk lagere struiken, maar hoe hoger de weg klimt in de Damrei Mountains (Elephant Mountains) hoe drastischer de begroeiing wijzigt. De omgeving wordt vochtiger de begroeiing hoger. We stoppen bij een panoramisch punt. En dat is geen moment te laat, ik storm enkele honderden meters terug het pad af. Ik had iets rozigs gezien in de wegberm. En mijn inspanning werd beloond. *Habenaria rhodocheila*. Mijn medereizigers waren maar matig enthousiast. En zelf vond ik deze plant al vrij spectaculair. Wat moest dat worden als ik hen later wellicht een onooglijk klein en kleurloos orchideetje zou wijzen. Want daarvan was ik al overtuigd. Ik zou nog heel wat moois vinden die dag. We bevonden ons duidelijk in wat André De Cock vroeger als 'Orchid country' beschreef. Die dag waren enkele mogelijkheden voorop geschoven. Ik deed samen met het grootste deel van de groep de jungle tocht die eindigde bij de Pokopon Falls. Aansluitend zouden we boven op het plateau het Bokor Hill station bezoeken. Ik vond die dag 8 bloeiende species. Later zou blijken dat het qua orchideeën het hoogtepunt van de reis moest zijn.

Species

Eria species

Species

Bokor Palace

Hill Station

Catholic church

Pokopon Falls

Bokor Palace

Vanzelfsprekend vonden we heel wat orchideeën. Spijtig genoeg niet allemaal in bloei. Determinatie is dan onmogelijk. Om dit te ondersteunen, hier enkele foto's van planten die ik vond in Bokor, duidelijk herkende als orchidee, doch absoluut niet op naam kon brengen.

Een opsomming van de bloeiende soorten die ik in Bokor trof:

Acampe papillosa

- *Acampe papillosa*
- *Arundina graminifolia*
- *Eulophia specie* – geel
- *Habenaria rhodocheila*
- *Habenaria species* – groen
- *Habenaria species* – wit
- *Podochilus species*
- *Spathoglottis affinis*

Na Takeo, Keb en Kampot kwamen we in Sihanoukville terecht. We logeerden in een guesthouse met de veelbelovende naam 'Orchidee'. Zie ook de website www.orchideeguesthouse.com. Het werd uitgebaat door een Nederlander en hij had zijn eetruimte en inkom opgefrist met tal van mooie Orchideeën, haast allemaal hybriden. Dit verblijf, was overigens het meest luxueuze wat we tijdens de trip betrokken. Met zeer verzorgde –pas nieuwe- kamers, airco, ijskast, satelliet TV, Zwembad, restaurant service, gratis Internet service, en vooral ook een zeer goede verzorging. Dit is het enige verblijf, waaraan ik hier aandacht geef. Dat wil niet zegen, dat de andere verblijven niet voldeden. Ik zou de organisatie onrecht aandoen, moest dat hier geconcludeerd worden. Maar dit guesthouse bood net iets meer; Me dunkt dat dit wel in de verf mocht gezet worden.

Vooraf ook het lekkere eten in Zuidoost Azië heeft een grote aantrekkingskracht op mij. De keuken van het Orchidee Guesthouse was opperbest, maar we hebben toch steeds getracht elke maaltijd in een steeds andere omgeving te genieten. In Sihanoukville was dat niet anders. En zeg nu zelf, spreekt het niet tot de verbeelding; Aperitieven in het Snake House en vervolgens Diner in een Chinees Visrestaurant waar je de vis vers uit aquaria mag kiezen.

Als toetje ging onze plaatselijke gids Tjouk dan nog een optreden verzorgen in een plaatselijk restaurant, waar muzikale begeleiding voorzien was.

Krabben eet je met je handen!

In de keuken werkt men met de wok open vuur

The Snake House

Tjouk

O, ja! Sihanoukville is vooral de havenstad van Cambodja en ook bekend als strandverblijf. De haven hebben we niet bezocht, het strand heel even. Want in het regenseizoen, is het strand niet echt the place to be.

Hier alvast een overzicht betreffende de voornaamste vondsten in Bokor:

Acampe papillosa

Spathoglottis plicata

Spathoglottis affinis

Arundina graminifolia

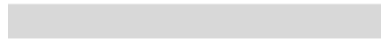
Habenaria rhodocheila

Podochilus specie

Cymbidiumplanten, met zaaddozen. Er zouden in Cambodja drie soorten voorkomen, waarvan we mogen zeggen, dat deze planten één van die drie soorten betreft: *Cymbidium aloifolium*, *Cymbidium bicolor*, *Cymbidium finlaysonianum*

Cambodja reis september 2004

Deel 2 Kratie – Stung Treng - Banlung

Onze wisseldag in Phnom Penh was vooral een rustdag. Over Phnom Penh lees je verder meer in deel 3.

Vanuit Phnom Penh was het eerst doel **Kratie** te bereiken. Iets wat onder normale omstandigheden slechts een 3-tal uren zou duren. Nu echter vroeg het 5 a 6 uur. Door het regenseizoen, waren diverse rivieren buiten hun oevers getreden en wegen onberijdbaar geworden. Zulke omstandigheden brengen heel wat speciale beelden mee. Huizen staan in het water. De flexibiliteit van de doorsnee Cambodjaan is bewonderenswaardig. Iedereen verlaat zijn huizen en woont langs verhoogde wegen, op heuvels en hoger gelegen land. Alle landbouwers vallen zonder werk en schakelen hun activiteiten om naar visvangst. Vee, staat langs de wegen, varkens vind je in paalwoningen. De miserie van de voorbije oorlogsjaren lijkt zulke ongemakken in het niets te laten verdwijnen. Blijkbaar is dit buiten de oevers treden en overstromen een jaarlijks terugkerend fenomeen, waar niemand zich druk in maakt.

Iets anders wat onze aandacht kreeg waren de **Irrawaddy dolfijnen** (Trey pisaut). Bij aankomst in Kratie, vroeg in de namiddag trokken we met brommertjes 15 km noordelijk van **Kratie** naar Kampi. Daar huurden we bootjes, die ons enkele Km verderop in een zijarm van de Mekong brachten. We lagen enkele uren stil in de stroom, vast gemaakt aan enkele struiken. De dolfijnen meldden zich duidelijk aanwezig. We zagen er langs alle kanten van de boot. Altijd op veilige afstand, maar ogenschijnlijk met een vast ritueel, amper lieten ze zich zien, of ze waren al weer weg. Gewoonlijk zag je niet veel meer dan een kop of een rugvin, een enkele keer een spuit en één keer sloeg er zelfs één met zijn staart boven water. Ik denk dat daar vooral veel water is gefilmd en gefotografeerd. In één van de reisgidsen, zag je dieren, half boven water. Ik vrees dat die prentjes in een Zoo zijn geschoten. Alleszins ik denk dat iedereen met voldoening terugkeerde naar het hotel. Het aantal dieren is erg terug gelopen en ze mogen daar als erg bedreigd worden beschouwd. Vroeger kwamen de dieren ook in het Tonle-Sap meer voor, maar overbevissing, vangst omwille van de heilzame olie, dynamietvisvangst, redenen zat om zo'n dier tot uitsterven te bedreigen. Momenteel wordt er gewerkt aan beschermingsmaatregelen. Ook groeperingen die ecotoerisme promoten trachtten een vinger in de pap te krijgen en wijzen op het belang voor de streek, als toeristeninkomsten kunnen gepuurd worden uit de aantrekkingskracht die uitgaat voor zo'n zeldzaam dier.

Vanuit Kratie ging het met een snelboot richting **Stung Treng**. Dat werd vooral een tussenstop naar het verder gelegen Banlung in Rattanakiri.

Vanzelfsprekend viel daar weer de bedrijvigheid op de lokale markt erg op.

's Morgens al erg vroeg vertrokken we naar **Banlung** in **Rattanakiri**. De trip zou gemaakt worden in Pick-ups. De afstand leek haalbaar , slechts 135 km. Maar wel over geaccidenteerd parcours.

In Bokor had ik ook plaats genomen in de open bak achteraan de pick-up. Daar lagen toen evenwel kleine kussentjes en een matras in die bak. Hier zat je tegen het achterportier geklemd en botste je in iedere put op. Na een uurtje, voelde ik de schakels in mijn rug niet meer. Dat moesten blauwe plekken zijn. Gelukkig viel het weer nog mee.

Half weg, hielden we halte bij een plaatsje waar we wat eten zouden kunnen kopen. Veel was er niet, gelukkig was er wel koele drank. Daar gaf ik nog geen aandacht aan in dit verhaal, maar water kan –zelfs met zo'n overvloed en overstromingen- een probleem zijn. Voorlichting aan de bevolking moet hen wijzen op de bacteriële problemen, die tot heel wat ziektes leiden. Gelukkig was overal drinkwater te koop, net als de gekende frisdrankmerken en hun eigen mierenzoete frisdrank.

O, ja! Ook bier was er overal te koop. Overigens verraderlijk bij dagtemperaturen ver boven de dertig graden.

Op die halte wipte ik uit de achterbak en besloot ik samen met een medereiziger 'Peter' al een deel van het volgende traject te voet aan te vatten.

Kwestie van de benen eens te strekken, uit die verkrampde houding te komen en ook een beetje in de hoop langs de weg wellicht wat mooist te ontdekken.

Amper een Kilometertje voorbij die halte pikte men ons alweer op. De rit kon verder gezet worden. Maar niet zonder tegenslag. Eén van de voertuigen kwam vast te zitten. Gelukkig waren we met drie 4x4 pick-ups. Zodat de ene de andere kon lostrekken. Hotsend en botsend konden we de weg verder zetten. Ik ontdekte zelfs nog een bloeiende *Habenaria* langs de kant van de weg.

De omgeving was arm. Hoge hardhoutbomen, waren al lang verdwenen. Andere bomen, stonden er verschroeid of dor bij. Erg weinig epifyten waren te ontdekken. Ik hoop dan maar stilletjes dat

Piet niet echt gelijk heeft, maar als boswachter maakte hij de niet onverstandige opmerking, dat enkele jaren geleden in dat gebied de US-forces nog kwistig Agent-orange spoten, om de bomen te ontbladeren en zo de guerrilla zichtbaar te maken voor the Royal Airforce...

Vanzelfsprekend is illegale ontbossing omwille van de hardhout dollars ook een belangrijke reden, maar dat kon niet de enige zijn. Naast epifyten zag je ook weinig insecten of vogels, het leek wel of heel de natuur aangetast was.

Chemische verontreiniging zou een mogelijke reden zijn voor het haast ontbreken van grote aantallen epifyten. Ik neem Mango bomen als voorbeeld. Ik zag er in Maleisië en in Costa Rica. Telkens vond je er epifyten in en vaak orchideeën. Hier vond ik enkele mooie oude exemplaren, doch steeds vrij van enige begroeiing. Zelf vaak geen varens of mossen.

Toch vond ik enkele epifyten en ook enkele orchideeën. Maar die stonden vaak net niet in bloei.

De vermoeiende tocht bracht ons in Banlung. Er was zelfs nog net voldoende tijd om een frisse duik te nemen in een nabij gelegen kratermeer.

Maar dan werd de rust alweer verstoort door een tropisch onweer.

Ratanakiri zal mij vooral bij blijven omwille van het 'wilde' van 'de natuur', van het gevoel je ergens te bevinden waar nog niet veel westerlingen kwamen. Cambodja vind je aangeboden bij diverse reisorganisaties. Angkor, Phnom Penh, Killing Fields, mogelijk nog sekstoerisme (onder bedekte bewoording) maar nergens voor de natuur. Banlung is de poort naar de natuur zoals je die in Vietnam, Laos, Thailand, Myanmar en Cambodja kan vinden. In Banlung moet je die natuur gaan zoeken in 'Virachay N.P.' Spijtig genoeg was daar in deze reis geen tijd voor voorzien. Alternatief maakten we kennis met de minderheden die daar leefden. De tijd leek daar stil te staan.

Wij bezochten één gemeenschap, behorende bij de 'Tumpoun'. Eén van vele Minderheden, die leven op traditionele en overleefden op visvangst of een beetje verbouwen van voedsel. De tijd leek daar stil te staan (of heb ik dat al vermeld!) Armoede in de puurste vorm. Enkelen hebben ook al kennis gemaakt met de modernere techniek. Sommige jongeren trekken weg uit de bergstreken en zoeken hun geluk in provinciehoofdsteden of zelfs helemaal in Phnom Penh. Diegene die overblijven moeten het weinige wat ze hebben verkopen, om met dat geld het minimale aan te kopen om te overleven.

Hier en daar zie je sporen van hulp. Een waterput, geplaatst met de hulp van één of andere NGO*. Met een groot bord er langs, wat op die hulp wijst, maar veel meer dan een waterput zagen we niet. In Phnom Penh vind je de NGO-medewerkers, goed betaald, met een dure auto op een mooi appartement. Er is nog een grote weg af te leggen...

Cambodja heeft tientallen jaren van genocide, burgeroorlog en sociale destructie achter de rug. Er zijn zo'n 2 miljoen mensen verdwenen en de overlevenden leven in een maatschappij die nog niet geheel hersteld is van dit trauma. Pas sinds 1999 is de politieke stabiliteit enigszins wedergekeerd en heeft het complexe proces van politieke, economische en sociale wederopbouw een aanvang genomen. Ondanks de politieke en economische verbeteringen is het gezondheidsspeil in Cambodja nog uitermate laag.

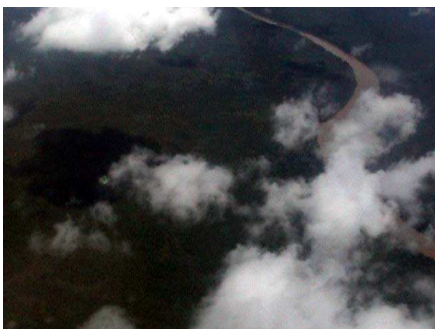
* NGO Niet Gouvernementele Organisatie.

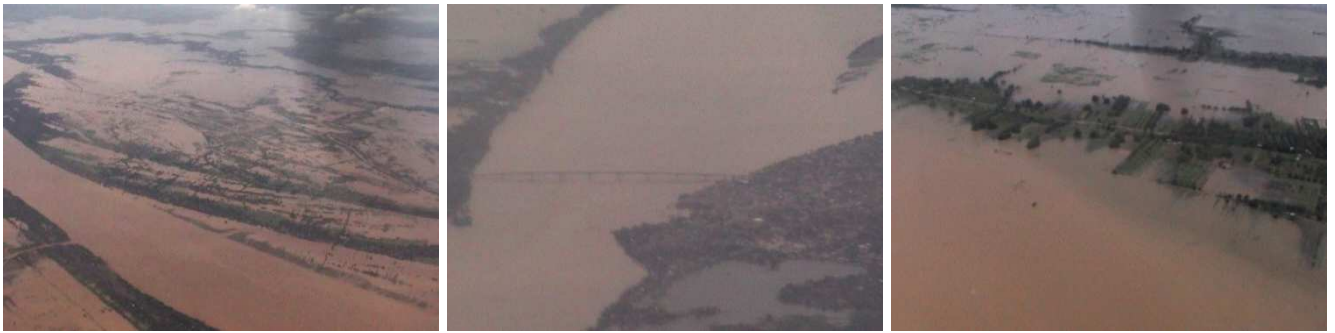

De terugweg naar Phnom Penh werd overbruggt met een 'The President Airlines' Een Russisch vliegtuig pikte ons op in Ratanakiri. Geen toegangsformaliteiten, geen bagagecontrole. Gewoon de bus in en rijden. Of was het het vliegtuig en vliegen. In vroeg de stewardess even in de cockpit te mogen kijken. Niet echtgeruststellend moet ik zeggen. Eén van de piloten lag te pitten. Gelukkig leek die tweede toch wakker.

Vanuit de lucht viel me weer op welke grote delen van het land onderwater komen te staan gedurende het regenseizoen. Niemand staat er bij stil, maar door waterbeheer, moet die grote centrale vlakte van Cambodja om te toveren zijn in een gigantische vruchtbare oase. Anderzijds schijnt er tijdens het droge seizoen sprake te zijn van waterschaarste. Er is hier voor de regering en de NGO's duidelijk nog een grote taak weggelegd.

Hier alvast een overzicht betreffende de voornaamste vondsten in dit eerste deel van de reis.

Thryxspernum species

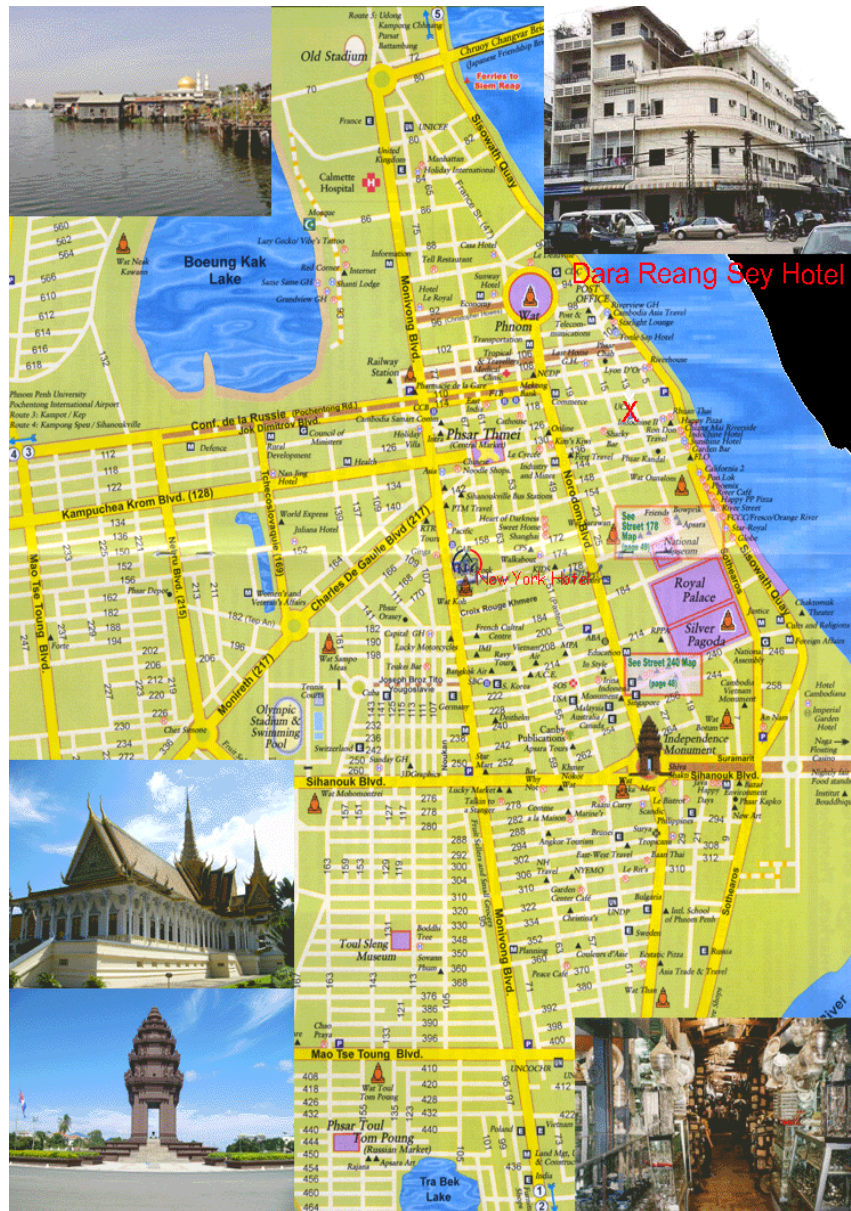

Habenaria species

Cambodja reis september 2004

Deel 3 Phnom Penh

Phnom Penh bezochten we drie keer. Het speelde vooral een belangrijke rol als verbinding tussen de verschillende streken die we bezochten. De reis is duidelijk op te splitsen in drie grote delen. Eerst de kust, dan Noordoostelijk richting Ratanakiri en vervolgens Noordelijk richting Angkor. Onderling zijn er evenwel geen directe verbindingen mogelijk. Vandaar dat we telkens langs Phnom Penh moesten passeren.

We verbleven in het bescheiden Dara Reang Sey Hotel. Bescheiden, maar het had alles wat we wensen konden. Veilige kamers, met douche, airco en een goed bed. We hadden de mogelijkheid een deel van de bagage er langere tijd achter te laten. Zo vertrokken we richting Ratanakiri, met beperkte bagage. En bleef de grote rugzak in het hotel. Eigenlijk best gelegen, vrij centraal, bij diverse bezienswaardigheden en in de directe omgeving van het toeristische centrum, waar je alles vond, van banken, over restaurants en bars tot diverse bezienswaardigheden zoals het Koninklijk paleis, de Zilver pagode, Wat Phnom en zo meer.

De stad biedt heel wat bezienswaardigheden. Ik bezocht onder andere:

- Het Koninklijk Paleis
- De Zilver pagode
- De Russische Markt
- Het Nationaal Museum
- De buurt rond het Boeung Kak Meer
- Wat Phnom
- The river side

Vanzelfsprekend zijn er tal van interessante restaurants, bars en markten waar je met verschillende oosterse keukens en gebruiken kunt kennis maken.

Ook belevenis was het lokale vervoer. Overal biedt men U voor weinig geld liftjes aan. Achter op een brommer, in een toktok (een brommer met een karretje waarin je kan zitten) Fietstaxi's maar vanzelf sprekend ook gewone taxi's.

Een andere belangrijke halte in de reis werd gehouden bij 'S21' en 'The Killing Fields'.

S-21

Natuurlijk momenteel een monument. Maar één waar geen enkele bezoeker aan Cambodja mag naast kijken. De laatste oorlogsdaden zijn amper van 1999 geleden. En de naweeën zijn nog niet te overzien. Hier werd een schoolgebouw omgedoopt in concentratiekamp, in transit verblijf voor het afvoeren naar, ... 'terechtstelling'.

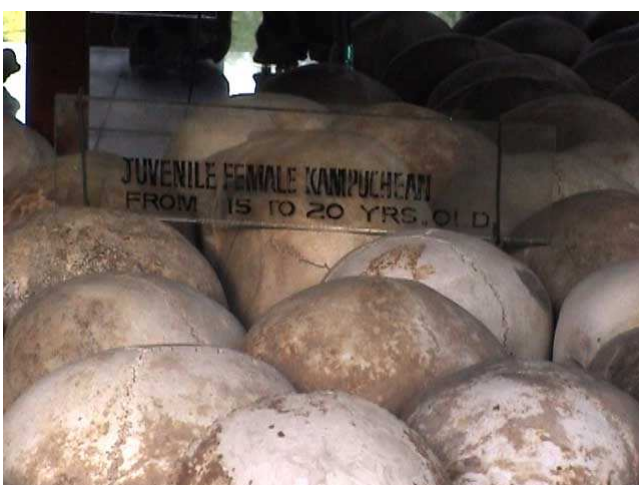
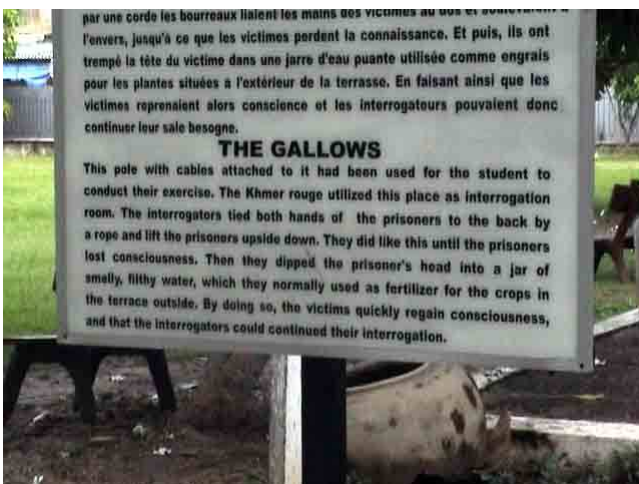

Zelfs op de verdiepingen schrikdraad, zodat kon worden voorkomen dat de gevangenen zich over de leuning naar beneden zouden gooien.

De klaslokalen werden omgebouwd tot kleine cellen. Waarin de gevangenen geketend wachtte op hun verhoor.

Door middel van een videofilm en doorlopende tentoonstelling wordt de bezoeker geconfronteerd met de gruwelijke folterwijzen. Opgelegd door het regime van Pot Pot en de Rode Khmer.

The Killing Fields

Vanuit S-21 en andere transit verblijven werden gevangen naar diverse plaatsen gebracht voor terechtstelling. Al wie ook maar gevaar kon betekenen voor het regime liep risico. Al wie gestudeerd had, al wie brilde, al wie zijn geloof uitte, al wie ook maar verdacht werd, ...

Een 170-tal van dergelijke plaatsen werden aangetroffen, verspreid over het hele land.

Deze plek 'The Killing Fields' werden beroemd sinds de gelijknamige film en houden de herinnering van de gruwel levend, d.m.v. het monument, met de vele doodskoppen, maar ook door de nog steeds aanwezige putten waarin nog steeds gebeenten en kledingsresten boven de grond bloot komen te liggen.

De aanwezigheid van enkele oorlogsslachtoffers die gehandicapt uit de oorlog bleven is een laatste levende herinnering.

Wellicht kan ik hier ook even aandacht geven aan het voedsel.

De eerste avond viel het eten haast letterlijk in het water. Buiten viel het water in bakken uit de lucht. Maar gelukkig was er binnen ook plaats.

Aanvankelijk had Carl, de gids, moeite om enkelen de vaardigheid van eten met stokjes aan te leren.

Maar daar had zo iedereen zijn oplossing voor.

Anderen dan weer genoten van het eerste, maar zeker niet het laatste lekkere maal.

's Morgens aten we een soepje uit het eetstalletje voor het hotel.

Vers bereid voor onze ogen. En toch opvallend afwisselend.

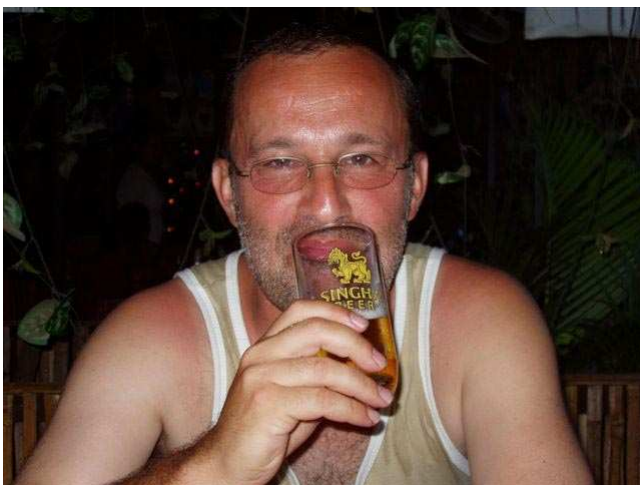
Zeg nu zelf ziet het er niet goed uit.

Als 'echte' Belg, kon ik dit restaurant niet voorbij. Soop63 bood Stella aan.

En die werd geserveerd door een lieflijke Stella girl. 'I like you Darling' klonk het na enkele flessen.

Wel voorzichtig zijn in die temperatuur, want het loopt zoetjes binnen!

En voor wie wat anders wil: Sprinkhanen.

Krekels

Kakkerlak. Ieder zin meug !

Veel orchideeën heb ik niet gezien, zeker geen 'wilde' orchideeën. Maar toch verrassend, de mensen vrolijken hun terrassen op met allerlei planten en vooral ook met orchideeën. Ik heb tevergeefs getracht te achterhalen, waar in Phnom Penh planten worden aangeboden. Anders had ik wellicht even tot op die markt of dat verkoops punt gereden. Maar ik kon toch niet laten enkele terrassen in de straten van Phnom Penh te fotograferen. Al kreeg ik daar direct enkele nieuwsgierigen bij me die kwamen kijken wat die gekke westerling daar stond te fotograferen.

Cambodja reis september 2004

Deel 4 Batambang - Siem Reap - Angkortempels

Base: B01647 (B01998) 2-91

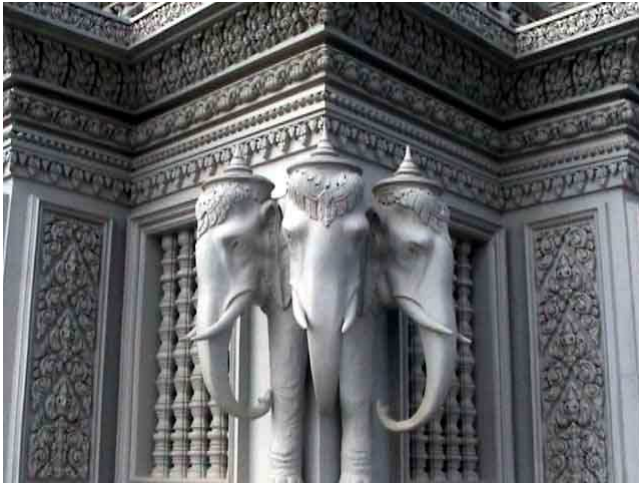
We beginnen al aan het laatste deel van de reis. Vermits het niet echt een natuurreis was, maar veeleer een culturreis. Moet dit als hoogtepunt worden aanzien. En dat was het ook! De eerste etappe ging van Phnom Penh naar Batambang.

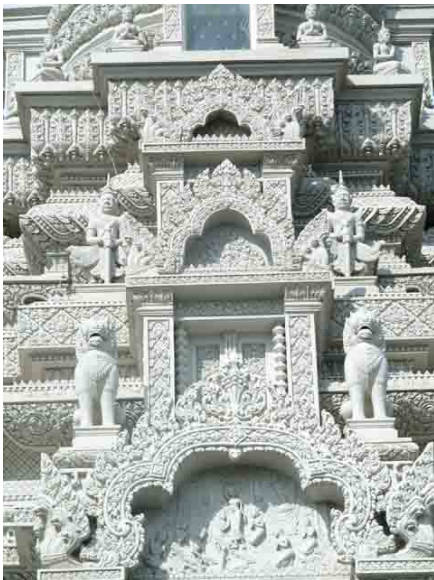
Onderweg de eerste halte is bij het plaatsje **Udung**. Een vroegere hoofdstad. Een heuvel (Phnom) dus tempels. Een hele klim overigens.

De tempels werden allemaal gerestaureerd. Eén was reeds gerestaureerd. Vooral het vakmanschap van de steenhouwers viel me op.

Prachtig versiert en helemaal bovenaan zelfs met bladgoud.

Beneden aan bij de Phnom bevond zich een klooster. En nieuwe vertrekken voor de monniken waren in opbouw. Overigens die bamboestellingen zagen er indrukwekkend wankel uit.

Batambang beschouwde ik eigenlijk als louter een overnachtingplaats tussen Phnom Penh en Siem Reap. Een tussenstop om de afstand te breken. Onderweg zie je vanzelfsprekend van alles. Maar ter plekke, bleek het meer te hebben, dan louter die halte. We huurden brommertjes en lieten ons door de omgeving voeren. Vanzelfsprekend bracht men ons langs tempeltjes, maar die hadden we nu al heel wat gezien. Maar men bracht ons ook bij heel wat andere leuke zaken.

Onderweg alvast karren met potten die typisch uit **Kampong Chhnang** kwamen en op karren getrokken door ossen het hele land door gevoerd werden, in de hoop kopers te vinden.

Overal in het land kruisten **monniken** onze padden. Ze waren vooral nieuwsgierig. Vermits ze allemaal de kans kregen te studeren, zochten ze vaak westerlingen op, om hun Engels wat in praktijk te brengen.

We zagen ook heel wat voedselverwerking. Zo passeerden we op een plaats waar men rijstpapier maakte voor 'spring roll's' - 'Loempia's' zoals wij dat noemen. Rijstbloem wordt opgelost, uitgestreken over een doek, waaronder water kookt en vervolgens van het doek geschraapt en gedroogd.

Elders sneden ze verschillende soorten banaan in dunne plakken. Afhankelijk de soort banaan, werden ze al dan niet extra gezoet, vervolgens op bamboe matten ook weer te drogen gelegd. Eigenlijk wat wij als gekonfijte **banaan** kennen.

Weer wat verder plette men rijst tot bloem, vervolgens werd die rijstbloem opgelost in water. Daarin werd het opgewarmd, zodat het een smeùge brei werd. Die brei deed men in een bus, met onderaan in die bus gaatjes. Vervolgens drukte men met een houten stamper de brei door de gaatjes.

Lange slierten '**rijstnoedel**' zakten in een vat met koud water wat de noedels deed opstijven. Vervolgens werden ze in manden gedroogd. En klaar is kees.

Heel andere bedrijvigheid vonden we in een visverwerkende handel. Daar hakte men vis klein, met graten, ingewanden, schubben, vinnen en al. Vervolgens werden ze met zouten opgelegd in grote vaten. Al dat lekkers moest als **vispastij** diverse gerechten op smaak brengen. Zo is de typische Amok ook op smaak gebracht met dergelijke pasta.

Een mooi plaatje leverde het drogen van **pepers** op. De nu groene omgeving, met houten huisjes en de fel rode pepers, gaven een kleurenpalette waar menig schilder jaloers op zou zijn. Ik voelde me even Van Gogh, maar dan met een fototoestel.

Vakmenschap vonden we ook bij de **marmerbewerkers**. Op bestelling werden mooie grote stukken gemaakt, maar voor de toeristen werden ook tegeltjes met de typische Angkor afbeeldingen geproduceerd.

Op één van de Phnom's waar we een tempel bezochten, stond ook geschut opgesteld. Duidelijk sporen van het onrustige verleden. Overigens van Duitse makelij.

In de begroeiing rond één van de tempels huisde een kolonie **vliegende honden**. Gespaard van de jacht omwille van de tempel. Op heilige grond mag immers niet gejaagd worden. Zo niet waren de vliegende honden vast en zeker in de kookpot gevlogen...

Want men eet alles wat beweegt, als je een vogel ziet vliegen en je vraag hoe die eet weten ze het niet, als je vraagt of hij lekker is, weten ze het wel...?

De trip werd afgesloten met een ritje op **nori's**. Een alternatief vervoersmiddel waarmee de vindingrijkheid en ondernemingszin van de Cambodjanen nog maar eens wordt aangetoond. Dat spoor wordt slechts twee maal per dag bereden.

Een treinverbinding tussen de hoofdstad Phnom Penh en Siem Reap. Dus plaatste men een honderdtal van dergelijke karretjes op de sporen en rijdt men over en weer tussen verschillende stationnetjes langs het spoor.

Bij eventuele tegenliggers wordt even snel bekeken wie de minst geladen kar heeft, die moet even snel van het spoor af!

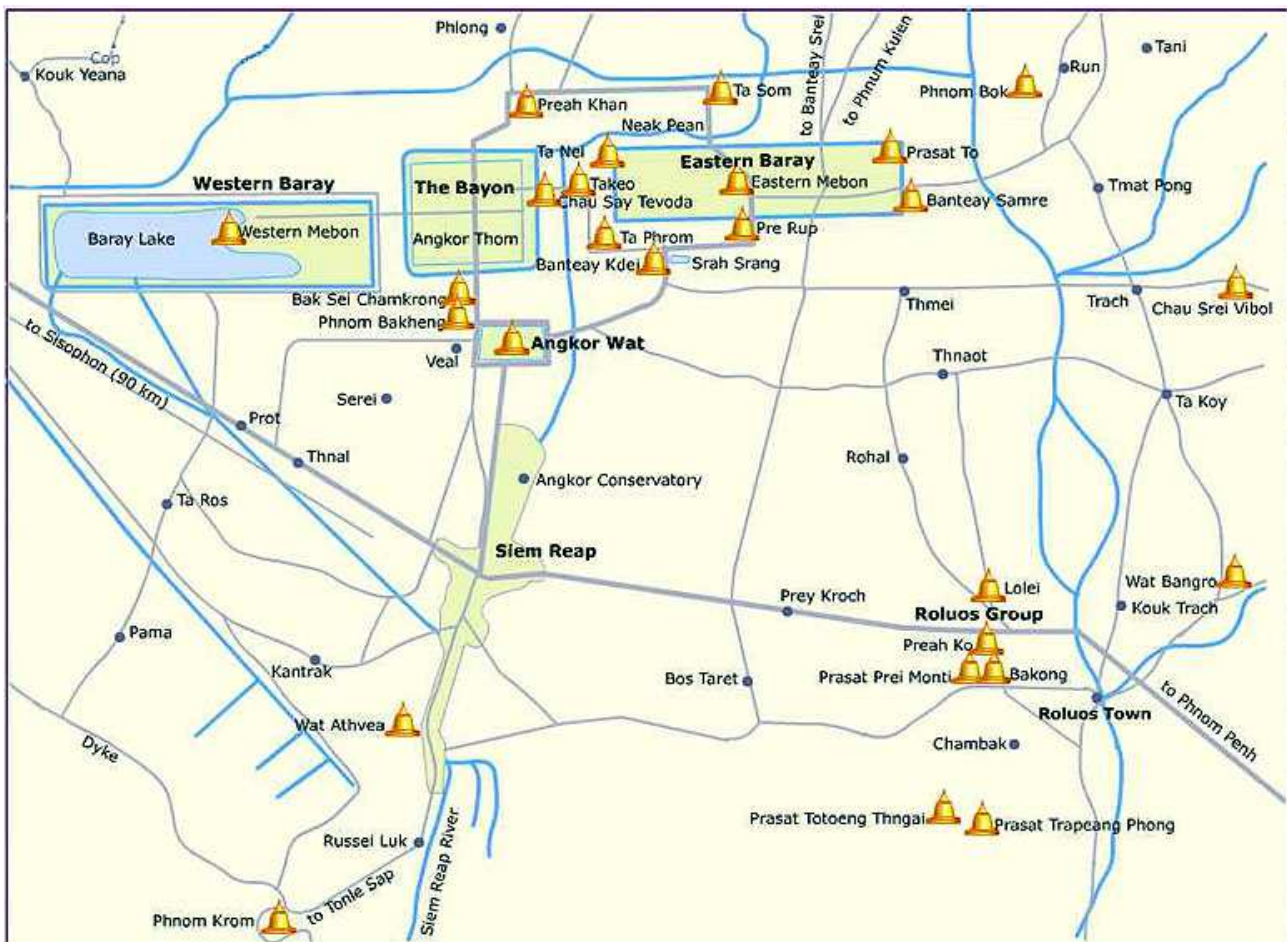
En snel is echt wel snel, een soort bamboe grit pakt men even met twee man van de wielassen, achteraan ligt een motortje van een brommer, welke met een V-riem een riemschijf op de achteras aandrijft. En de twee assen worden demonstratief als ware het halters opgepakt.

Ten slotte het hoogte punt van de reis. **Siem Reap - Angkor Wat.**

Ik ben een natuurliefhebber en dacht voor de reis wat oneerbiedig, dat ik wel snel genoeg zou krijgen van die 'stenen', maar qua toegangsbewijs, biedt men enkele formules aan.

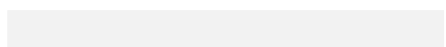
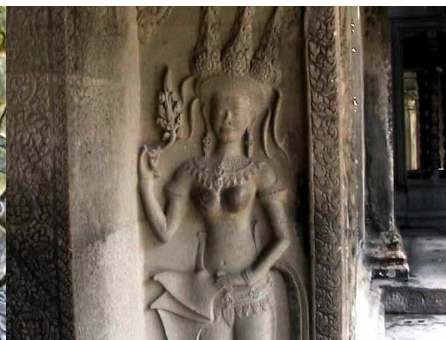
Een eendaagse pas voor 20US\$ of een drie daagse pas voor 40US\$ waren onze opties. De drie daagse pas heeft me geen moment laten spijt hebben van mijn geld. Die tempels zijn zo groots, de ruimten ook zo groot! Overal zie je weer andere zaken, reliëfs, waterpartijen, constructies die je niet voor mogelijk houdt. Ronduit het heeft me geboeid.

Verder ga ik houden bij een opsomming van enkele namen van tempels, en begeleidend wat foto's. Ook vermeld ik graag enkel websites waar ik wat informatie over die tempels vond. (zie lager)

Angkor Wat

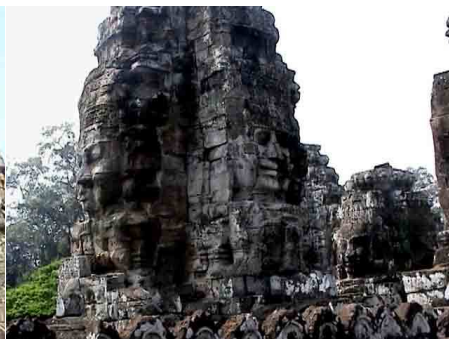

Ta Prohm

Angkor Thom - The Bayon - The Elephant terraces

Bantey Srey

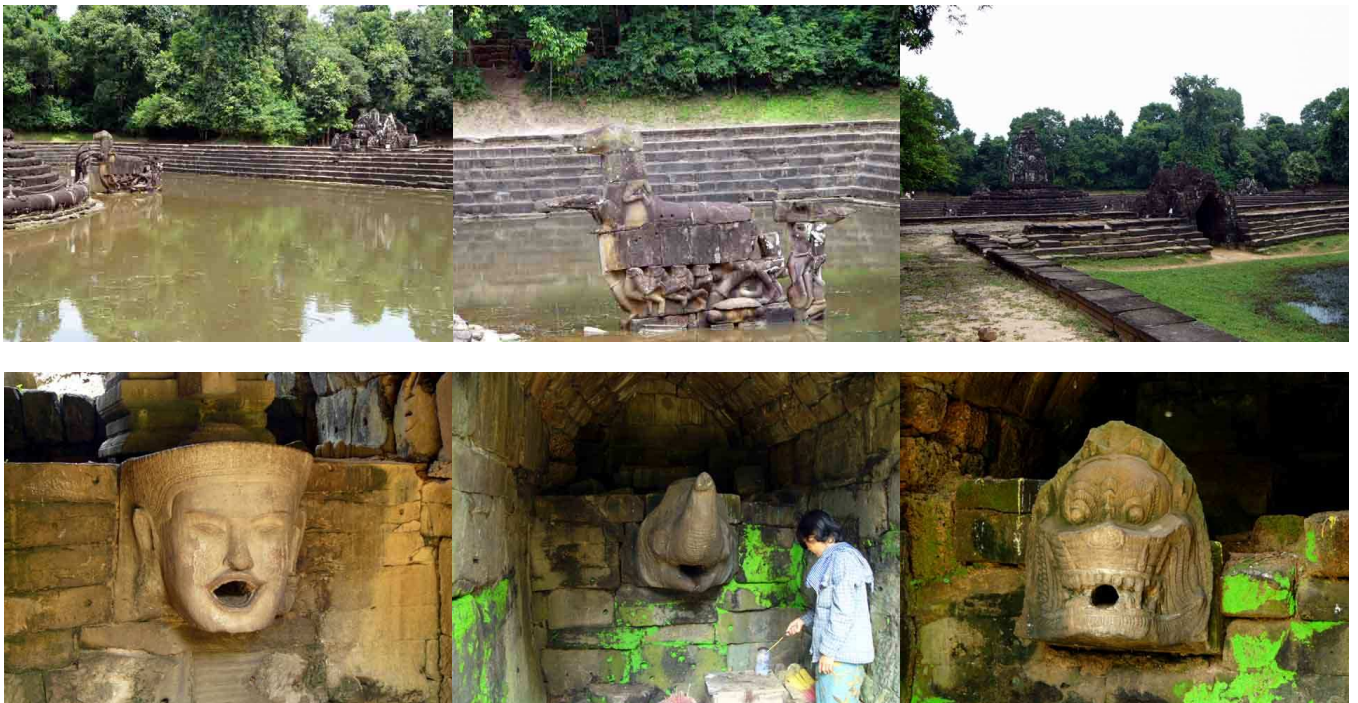

Bantey Srey

Neak Pean

Neak Pean

Ik had me voorgenomen enkele nuttige website te vermelden die ik gebruikte bij mijn voorbereidingen naar de reis toe. Vanzelfsprekend zullen er meer en wellicht betere zijn. Vindt hier alvast enkele sites:

- <http://perso.club-internet.fr/gilkerqu/Asie/Cambodge/Accueil/Cambodge.htm>
Les Splendeurs d'Angkor
- <http://p207.ezboard.com/fandybrouwerscambodiacomunityfrm1>
Andy Brouwer's Cambodia Forum
- <http://home.stny.rr.com/fatpipe/oddio/comps/05/>
Cambodia Oddio Overplay
- <http://www.aloofhosting.com/cambodia/>
Discover Cambodia - About Cambodia
- <http://www.mountainsbeyond.net/events/Cambodia/Phnom%20Penh/PPIndex.htm>
Images of Cambodia
- <http://talesofasia.com/forum/viewforum.php?f=1>
talesofasia.com View Forum - Travel & Tourism in Cambodia
- <http://cambodia.threeland.com/travel.htm>
Travel Kampot tours tour operator Cambodia - Information about Cambodia

Hier alvast een overzicht betreffende de voornaamste vondsten in dit laatste deel van de reis..

Rhynchosstylis coelestis op een boom op de parking, net voor de hoofdingang van Angkor Wat.

Malleola specie op een boom binnen het domein van Angkor Thom

Carl onze gids wrong zich in alle bochten om ons (mij) in al onze reishonger te bevredigen. Maar zo'n orchideeënfreak bevredigen was niet eenvoudig.

Waar moest die man orchideeën vandaan toveren. Hij loodste me naar overgroeide tempels, maar zonder echt veel succes.

Tenslotte kwam hij met met info over een tuinbouwcentrumachtige opzet even voorbij de luchthaven. Meer bepaald bij het plaatsje Pouak.

Met de brommer daar naar toe. En ja we vonden orchideeën, bloeiende hybriden. Dendrobium en Spathoglottis.

Maar niet wat ik zocht. De chauffeur sprak dan wel geen Engels, maar initiatief nam hij wel. Hij had al lang begrepen dat die gek op zijn zitje wou stoppen bij elke 'Orchidea' met 'Pkaa'. Of in begrijpelijker taal Orchideeën met bloemen er in.

Hij informeerde in het tuinbouwcentrum en we werden doorverwezen naar even verderop. En ja hoor prijs!

Tabletten vol planten, duidelijk juist in het wild verzameld. Veel Dendrobiums, ook monopodiales, wellicht Rhychostylis, Aerides, en ander moois. Spijtig genoeg niets in bloei. Engels sprak men daar ook niet.

Eigenlijk een spijtige aanblik, het is moeilijk planten aan te treffen in het wild. En toch worden ze verzameld voor commerciële doeleinden!

Hier is C.I.T.E.S. overwaking op zijn plaats!

Misschien ook een laatste nabeschouwing op de reisformule, die tot stand kwam door gebruik te maken van de reisorganisatie 'Koning Aap Reizen'.

De ' - ' punten

- 'Wereldberoemde tempels van het oude Khmer-rijk' staat als eerste zin boven de reisbeschrijving en spreekt voor zichzelf. Het betreft duidelijk een cultuurreis, en de natuur komt slechts als nevenaandachtspunt aan de orde. Voor een orchideeën�iefhebber zit je dan wel eens op je honger.
- 'Je trekt naar de jungle van Rattanakiri in het hoge noordoosten.' Was een zin in de reisbrochure waarvan ik veel verwachtte en die niet bracht wat ik hoopte. In deze reis liep daar een afspraak qua bootverhuur mis. Waarschijnlijk het enige in de perfect voorbereide reis wat mis liep, maar des te pijnlijker voor mij.

De ' ± ' punten

- In zo'n groepsreis, met daarin mensen met verschillende interesse moet je wat geluk hebben. Vaak een kwestie van begrip voor elkaars behoeften. In deze reis viel dat vrij goed mee. Behalve die ene keer in Ratanakiri, waar de afspraak met de boten niet lukte en waar de natuurwandeling werd afgebroken voor een zwempartij in een kratermeer.

De ' + ' punten

- Je verliest absoluut geen tijd omwille van logistieke noden. hotels, transporten, gidsen,... alles staat klaar, alles is op voorhand geregeld.
- De lokale gids is een Belg, Carl, die met een Cambodjaanse gehuwd is. Iemand die perfect de cultuurverschillen kan inschatten, aanvoelt en daarop inspeelt.
- De prijs; zo'n verre reis is niet goedkoop, als je alles zelf in de hand neemt kan het duidelijk goedkoper. Maar met deze formule win je zoveel tijd, die je moeilijk kan verrekenen. In vergelijking met andere reisorganisaties en rekening houdende de service die we ter plaatse kregen was deze reis zijn laatste Eurocent waard.

Persoonlijke evaluatie

Behandeling vóór de reis

- Het reisaanbod is erg groot! Maar blijkbaar worden bij regelmaat reizen geschrapt, wegens te weinig interesse. Een maand voor afreis een andere bestemming moeten kiezen is niet leuk.
- De ontmoetingsdag in Amsterdam leek een goed initiatief. Ik moest een verlofdag nemen om er om 17:00 te kunnen zijn. Er was zelfs niemand met achtergrond kennis van Cambodja aanwezig...?

3/10

Behandeling ter plaatse, organisatorisch en gids.

- De gids deed meer dan wat we van hem verwacht hadden. Overal kreeg je platte gronden, met info over bezienswaardigheden, restaurants, enz.
- Ook hielp hij actief mee bij het zoeken van alternatieven. Bv. wanneer ik liever niet deelnam aan een boottocht, zocht hij een gids om me te begeleiden op een wandeling.

9/10

Prijs / kwaliteit

- Zie hoger bij § '+' punten.
- Ook de vooropgestelde richtwaarden qua zakgeld en kosten ter plaatse was erg correct.

8/10

